

OSĄDŹ MY SAMI

Niewiele osób wie o tym, że wymiar sprawiedliwości w Polsce to nie tylko sformalizowana działalność instytucji państwa – sądów powszechnych, sądów administracyjnych, Sądu Najwyższego, Trybunału Konstytucyjnego, Trybunału Stanu.

Istnieją również sądy zwane sądami polubownymi. Taki sąd jest od pewnego czasu również w Świnoujściu. Jak jest w sądach powszechnych, wiedzą wszyscy. A jak jest w Regionalnym Sądzie Polubownym? Regionalny Sąd Polubowny w Świnoujściu, którego jestem sekretarzem, jest sądem niepaństwowym, powołanym w myśl art. 177 Konstytucji RP i działa zgodnie z art. 1154 do 1217 Ustawy - kodeks postępowania cywilnego.

Faktem powszechnie znanym jest, że wymiar sprawiedliwości (ten powszechny) jest niewydolny (nierychliwy) i kosztowny. Z tego między innymi powodu osoby fizyczne i firmy rezygnują z dochodzenia swoich praw, a wiele sporów majątkowych, niepodzielonych majątków spadkowych, majątków „porozwodowych”, sporów o alimenty, ze stosunku pracy, pozostają latami nie rozstrzygnięte.

Natomiast rozstrzygnięcie sprawy przez Regionalny Sąd Polubowny (w postępowaniu mediacyjnym lub arbitrażowym) jest zdecydowanie szybsze i tańsze, a wyrok tu zapadły lub ugoda przed nim zawarta mają moc prawną na równi z wyrokiem sądu państwowego lub ugodą przed takim sądem zawartą. Każdy z nas przed wniesieniem sprawy do sądu państwowego powinien zadać prawnikowi pytanie „o analizę ryzyka procesowego”, a więc o to, by oszacował szansę wygrania procesu - to po pierwsze. Po drugie, zadaje sobie pytanie: co zrobię, jeśli wygram w sądzie państwowym, po dwóch/trzech latach trwania procesu? Czy przeciwnik będzie jeszcze wypłacalny, czy w ogóle będzie? Jeszcze ważniejsze, czy w tym czasie nie stracę kontrahentów, dostawców lub odbiorców, a przy okazji dojdzie do renowacji, prowadząc spór sądowy, tracąc czas. Czy nie lepiej zapytać mediatora w RSP o te problemy. W sądzie państwowym odpowiedzi na takie pytania nie otrzymamy.

Znaczenie sądownictwa polubownego stale rośnie, a wciąż zwiększającej się popularności

należy upatrywać w kilku okolicznościach. Po pierwsze - w intensyfikacji stosunków gospodarczych, co bezpośrednio przyczyniło się do istotnego wzrostu ilości sporów. Po drugie - w przecięciu sądów powszechnych ilością spraw, które spowodowało ich niewydolność, przy czym nie obojętne tu są kwestie przestrzegania przez sądy państwowe prawem określonych procedur.

Coraz częściej doceniamy zalety postępowania przed sądami polubownymi, jak:

- **szybkość postępowania** (postępowanie jest jednoinstancyjne - nie ma odwołań do drugiej instancji bądź sądu powszechnego);

- **pewność co do składu orzekającego** (to my - strony - wybieramy sędziego arbitra z listy arbitrów prowadzonej przez sąd polubowny bądź wskazujemy inną osobę);

- **pełność** (sędziowie sądu polubownego zwolnieni są z obowiązku informowania np. organów ścigania o popełnionych przestępstwach, o których dowiedzieli się przy okazji toczącego się przed nimi sporu, nie mogą być na ten temat przesłuchiwanymi);

- **możliwość wyboru prawa** (wyrokowanie przed sądem polubownym odbywa się nie tylko na podstawie norm obowiązującego prawa, ale na życzenie stron podstawą rozstrzygnięcia mogą być ogólne zasady prawa, zasady słuszności, obyczajów w danym środowisku, rozumienia, sprawiedliwości, rozsądku, dobrej wiary, szacunku, moralności - w rozumieniu stron i dlatego postępowanie przed sądem polubownym podporządkowane jest zasadzie ogólnej: że strony same będą sędziami w swojej sprawie).

Do innych zalet postępowania przed sądami polubownymi należy zaliczyć **odformalizowanie** (sądy powszechne procedują ściśle według prawem określonych zasad, których naruszenie może być przedmiotem skargi, przedłużając czas procesu), w sądzie polubownym najczęściej odbywa się to na jednym posiedzeniu, w sposób ustalony przez strony, tu nie ma „wysokiego sądu”, siedzimy przy stole, pijemy kawę, dyskutujemy nad sporem, wymieniamy poglądy. Postępowanie, a nawet sam zapis na sąd polubowny rozpoczyna się od informacji

o szansach procesu, o prawie obowiązującym. Brak publiczności na sali to gwarancja poufności, ale i swobody w wyrażaniu poglądów i opinii. Sędziami są osoby o odpowiednim przygotowaniu i doświadczeniu zawodowym. Tu brak jest „lawników z łapanki” lub przyzwolenia politycznego. Sądzenie w sądzie polubownym polega na dyskusji, wymiarze poglądów, a zwłaszcza na szukaniu kompromisowych rozwiązań. Zatem rozstrzygnięcia są zrozumiałe, bez zbędnej retoryki języka prawniczego.

W zakończeniu tej części, zapytacie Państwo: jakie sprawy można wnieść do sądu polubownego?

„Sąd polubowny jest sądem, który może rozstrzygać wszelkie sprawy wynikające ze stosunku majątkowego i prawnego, sprawy o charakterze majątkowym oraz sprawy, w których możliwe jest rozstrzygnięcie w formie zawartej ugody. Jest to ogromny wachlarz spraw. Począwszy od sporów wynikających z prowadzonej działalności gospodarczej, umów najmu czy dzierżawy, w tym również tych zawieranych z urzędem miasta, o zapłatę, ale także sprawy związane z odszkodowaniami za szkody, sprawy o wykoszowanie, sprawy o podział majątku spadkowego czy majątku wspólnego małżonków (intercyza), sprawy o wypłatę należnego wynagrodzenia i inne.

Sąd polubowny nie może rozstrzygać spraw konstytuujących stan faktyczny lub prawny jak na przykład o ustalenie ojcostwa, o rozwód między małżonkami oraz spraw, których rozstrzygnięcie przewidziane jest dla innych sądów np. dla nieletnich, sądów wojskowych.

Regionalny Sąd Polubowny w Świnoujściu
+48 91 321 2000

Marek Tadeusz Słaby

REGIONALNY SĄD POLUBOWNY
w Świnoujściu

dr praw Tadeusz Słaby

- Źródłem sądownictwa, zwanego polubownym należy doszukiwać się w starożytnym prawie rzymskim - był to sposób na szybkie i łagodne rozwiązanie sporów ludzi dobrej wiary, dający równocześnie możliwość uchylecia się od kontroli opinii społecznej, uniknięcia rozgłosu.

- Polskiemu sądownictwu to pojęcie nie było i nie jest obce - w okresie zaborów powołane sądy polubowne pozwalały uniknąć niekorzystnych i niesprawiedliwych wyroków sądów cesarskich królewskich Austrii.

- Od 1989 roku rola sądów polubownych w Polsce rośnie. W 2005 roku znolenzowano prawo sądów polubownych (art. 1154 - 1217 KPC) - to przepisy dyspozytywne, poszerzające zakres sporów, które mogą być rozstrzygane przez sądy polubowne, dopuszczające literalnie wyrokowanie na podstawie ogólnych zasad prawa oraz zasad słuszności, sprawiedliwości społecznej, rozsądku, szacunku, moralności i innych zasad.

Sąd Polubowny to niepaństwowa instytucja prawna, powołana przez ustawodawcę do rozstrzygania sporów o prawa majątkowe (z zakresu Prawa Cywilnego - z wyjątkiem sporów o alimenty).

Jakie są zalety Sądu Polubownego?

- Wyroki lub ugody (umowy) przed nim zawarte posiadają moc prawną na równi z wyrokami sądów powszechnych
- Są szybsze od sądów państwowych, ponieważ nie są przeciążone ogromną ilością spraw
- Są jednoinstancyjne - nie ma od nich decyzji możliwości odwołania się do dalszej instancji lub do sądu państwowego
- Są odformalizowane - nie wiążą postępowanie przepisami K. P. C. - strony wiodące spór mogą same ustalić sposób postępowania
- Nie ma „pouczania”, strofowania, dyscyplinowania stron sporu, a jest pełna i wyczerpująca informacja o obowiązującym prawie w sposób jasny i dla każdego zrozumiały
- Są bardziej profesjonalne od sądów państwowych - to strony wiodące spór lub wskazani przez nich arbitrzy są sędziami
- Są tańsze - bo jednoinstancyjne i odformalizowane, bez potrzeby powoływania rzeczoznawców, pełnomocników
- Są tajne - niedostępne dla osób postronnych, ponieważ rozprawa nie jest dla nich dostępna

- RSP rozstrzyga wszelkie spory majątkowe, bez ograniczeń podmiotowych pod warunkiem, że strony łączą stosunek cywilnoprawny (nie publicznoprawny)
- RSP jest stałym sądem powołanym na czas nieokreślony, a postępowanie toczy się na podstawie regulaminu i woli stron
- Postępowanie toczy się na podstawie zapisu na RSP (postępowanie polubowne lub arbitrażowe), w którym należy dokładnie oznaczyć strony postępowania, przedmiot sporu lub stosunek prawny z którego spór wynika lub może wynikać
- RSP rozstrzyga spory majątkowe, niemajątkowe i spory wynikające ze stosunku z zakresu prawa pracy (po powstaniu sporu)
- RSP rozstrzyga spór według prawa właściwego dla danego stosunku, a gdy strony go do tego wyraźnie upoważnią, według ogólnych zasad prawa lub zasad słuszności.

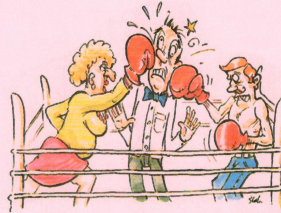
Zaskarżenie wyroków RSP możliwe jest jedynie w przypadkach, gdy:

- brak było zapisu na RSP, zapis jest nieważny, bezskuteczny albo utracił moc według prawa dla niego właściwego
- strona nie była należycie zawiadomiona o wyznaczeniu arbitra, o postępowaniu przed RSP lub w inny sposób była pozbawiona możliwości obrony swoich praw
- wyrok RSP dotyczy sporu nieobjętego zapisem lub wykracza poza zakres zapisu
- nie zachowano wymagań co do składu RSP lub zasad postępowania określonych w ustawie lub przez strony sporu
- wyrok uzyskano za pomocą przestępstwa lub dokumentu podrobionego bądź przerobionego
- w sprawie między tymi samymi stronami lub tej samej sprawie wyrok już zapadł
- spór według ustawy nie może być rozstrzygnięty przez RSP
- wyrok jest sprzeczny z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej.

ZAPRASZAMY

Temida Regionalnego Sądu Polubownego w Świnoujściu ma oczy otwarte.

Pełna informacja i kontakt:
e-mail: info@arka.biz.pl
tel.: 607 284 674
http://www.slaby.pl/RSP/
http://www.tvarka.pl/Pod-paragrafem/
http://www.tvkswianin.pl/Galeria-Pod-paragrafem/
http://www.tvswinoujcie.pl/Pod-paragrafem/

*FAKT, na podstawie „Osądzcie Sami” nr 26 (538), POD PARAGRAFEM